

Sygn. akt VIII U 1392/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia SO Iwona Jawor - Piszcz

Protokolant st. sekretarz sądowy Monika Zięba

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2018 roku w Lublinie

sprawy L. Z.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania L. Z.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 11 kwietnia 2018 roku znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala L. Z. prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 stycznia 2018 roku;

II. ustala, że Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie świadczenia emerytalnego L. Z. w przepisany terminie.

Sygn. akt **VIII U 1392/18**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2018 roku, znak (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił wnioskodawczyni L. Z. prawa do emerytury rolniczej. Jako podstawę prawną decyzji wskazał przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2017 poz. 2336 tekst jednolity ze zm). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że na podstawie zebranej dokumentacji nie można uznać, by ubezpieczona zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej do dnia 31 grudnia 2017 roku, gdyż z dokumentacji tej wynika, że umowa dzierżawy została zgłoszona do ewidencji gruntów i budynków w dniu 18 stycznia 2018 roku (decyzja k. 45 akt KRUS).

Od powyższej decyzji w dniu 27 kwietnia 2018 roku odwołanie wniosła za pośrednictwem swego pełnomocnika ubezpieczona L. Z., zarzucając decyzji naruszenie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz przepisów prawa procesowego poprzez niewłaściwą interpretację zapisu o zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej oraz odmowę przyznania wnioskodawczyni prawa do świadczenia w sytuacji istnienia oczywistych podstaw do jego przyznania. Wskazała na sprzeczność poczynionych przez organ rentowy ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału dowodowego i wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie L. Z. prawa do emerytury rolniczej, zaś na poparcie swego stanowiska zgłosiła wnioski dowodowe (odwołanie k. 4-8).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko i argumentację wyrażone w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 17-18).

W toku sprawy pełnomocnik skarżącej popierał swoje odwołanie, zaś pełnomocnik KRUS wnosił o jego oddalenie (protokół k. 28-30).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

L. Z. urodziła się w dniu (...).

W dniu 25 stycznia 2018 roku złożył w KRUS Oddziale Regionalnym w L. kolejny wniosek o emeryturę rolniczą (wniosek k. 1-3, 19 akt KRUS).

L. i I. Z. są małżeństwem od dnia 9 czerwca 1979 roku. Wspólnie prowadzili gospodarstwo rolne, położone w miejscowościach N. i Z. o łącznej powierzchni 4,92 hektara. Areal ziemi na przestrzeni lat ulegał zmianom, gdyż poszczególne działki były nabywane i zbywane (zaświadczenie k. 6-6v akt KRUS).

Aktem notarialnym z dnia 27 lipca 2017 roku wnioskodawczyni oraz jej małżonek zbyli w drodze umowy sprzedaży warunkowej na rzecz P. S. i J. S. część posiadanego gospodarstwa rolnego w postaci działki o powierzchni 2,1176 hektara pod warunkiem, że Nadleśnictwo Ś. nie skorzysta z prawa pierwokupu tej działki (akt notarialny k. 19-21v akt KRUS). Aktem notarialnym z dnia 17 sierpnia 2017 roku wnioskodawczyni oraz jej małżonek przenieśli własność powyższej nieruchomości. Umową dzierżawy z dnia 10 grudnia 2017 roku I. Z. wydzierżawił P. S. na okres 10 lat część gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,8058 hektara (umowa dzierżawy k. 22 akt KRUS).

W wyniku powyższych czynności małżonkowie I. i L. Z. pozostali właścicielami gruntów o łącznej powierzchni 0,87 hektara fizycznego (0,83 hektara przeliczeniowego), niestanowiącymi gospodarstwa rolnego (pismo Wójta Gminy N. k. 42 akt KRUS).

Wnioskodawczyni oraz jej mąż umówili się, iż prace w gospodarstwie rolnym w zakresie prac polowych na ich nieruchomościach będzie wykonywał ich kuzyn P. S. od ok 2014/2015 r. I. Z. podupadł na zdrowiu i wymagał opieki wnioskodawczyni, która nie mogła jednocześnie opiekować się mężem i wykonywać szeregu koniecznych prac w gospodarstwie rolnym. P. S. wykonywał prace polowe, przy czym wnioskodawczyni decydowała o koniecznych zabiegach i rodzaju upraw. Wnioskodawczyni oraz jej mąż w dniu 10 grudnia 2017 roku wydzierżawili gospodarstwo rolne (...), pozostawili sobie jedynie budynki (w tym budynek mieszkalny) oraz działkę, na której stoją zabudowania łącznie o powierzchni 0,87 hektara (zeznania wnioskodawczyni k. 29-30; zeznania P. S. k. 30).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody. Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów, gdyż nie były kwestionowane przez strony. Sąd obdarzył zeznania wnioskodawców i świadka P. S. wiarą, gdyż są logiczne, nawzajem się uzupełniają i potwierdzają. Przekonują relacje wymienionych jeśli zważy się, iż za 2017 rok należności publicznie prawne z tytułu gospodarstwa rolnego realizowała wnioskodawczyni, ona też otrzymywała dotacje unijne, co uległo zmianie w 2018 roku – obowiązki podatkowe przejął dzierżawca, ale on też wystąpił o dotacje unijne. Nadto podnieść trzeba, iż przekonują zeznania wnioskodawczyni, iż w grudniu zdecydowali się z mężem na wydzierżawienie posiadanych nieruchomości rolnych jeśli zważy się na dokumentację medyczną świadczącą złym stanie zdrowia męża wnioskodawczyni i pogorszeniu w październiku 2017 roku (k. 12-14). Przekonują także wskazane przyczyny rozbieżności w dacie zawarcia umowy dzierżawy, a dacie złożenia jej do KRUS wskazane przez wnioskodawczynię, która przyznała, iż zdawała sobie sprawę o konieczności złożenia tej umowy do organu rentowego celem uzyskania świadczenia, a także iż umowa taka winna być zawarta do dnia 31 grudnia 2017 roku bowiem została o tym pouczona w czasie składania wniosku po raz pierwszy o świadczenie emerytalne. Jednakże wskazała, iż z uwagi na problemy zdrowotne męża i nie była w stanie złożyć umowy do KRUS przed dniem 31 grudnia 2017 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie L. Z. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r.

o ubezpieczeniu społecznym rolników emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą;
2. podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
3. zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Ustępu 2a tego artykułu przewiduje, że przepis ust. 2 stosuje się do rolnika który do dnia 31 grudnia 2017 roku spełnił warunki, o których mowa w ust. 2. Po tej dacie ustawodawca wyeliminował już możliwość nabycia tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej.

W niniejszej sprawie spór dotyczył okoliczności, czy wnioskodawczyni zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej do dnia 31 grudnia 2017 roku (pozostałe przesłanki prawa do emerytury rolniczej nie były sporne między stronami i wynikają wprost z dokumentów zgromadzonych w KRUS).

Należy wskazać, iż pojęcie prowadzenia działalności rolniczej zostało prawnie zdefiniowane, w art. 6 pkt 3 ustawy, jako działalności w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej. Inaczej można określić, iż prowadzenie działalności rolniczej jest prowadzeniem na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności zawodowej, związanej z tym gospodarstwem, stałej i osobistej oraz mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem (wyrok z dnia 29 września 2005 r., I UK 16/05, OSNP 2006 nr 17-18, poz. 278, 1). Przede wszystkim chodzi o to, że celem tej działalności jest dostarczanie sobie i rodzinie środków utrzymania, których utrata objęta jest ryzykiem ubezpieczeniowym. Rolnik uzyskuje prawo do świadczeń nie dlatego, że wyzbył się własności lub posiadania gospodarstwa, lecz dlatego, że z powodu wieku lub stanu zdrowia utracił zdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, czyli możliwość jego prowadzenia i czerpania z niego środków utrzymania.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności występujących w niniejszej sprawie stwierdzić należy, że w spornym okresie wnioskodawczyni była współwłaścicielką gruntów rolnych, ale nie oznacza to automatycznie, że prowadziła działalność rolniczą. Zgromadzony materiał dowodowy, któremu nie można odmówić waloru wiarygodności, prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż wnioskodawczyni całość użytkowanych gruntów jakie pozostały w posiadaniu jej i męża oddali w dzierżawę w dniu 10 grudnia 2017 roku spełniając tym przesłankę zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej. Dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma znaczenia data złożenia przedmiotowej umowy dzierżawy do Urzędu Gminy dopiero w dniu 18 stycznia 2018 roku, bowiem czynność ta jedynie może być oceniana przez pryzmat art. 28 ust. 4 ustawy jako stwarzająca domniemanie prawne, które co oczywiste w toku procesu może być poddane weryfikacji (wyrok SA w Lublinie z dnia 4 lipca 2018 r. III AUa 189/18 LEX nr 2527018).

Sąd uznał, że Prezes KRUS nie ponosi odpowiedzialności z art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. 2017 poz. 1383 tekst jednolity ze zm.) w zw. z art. 52 ust. 1 pkt. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników bowiem istotna okoliczność została uwodniona dopiero w toku postępowania sądowego.

Z tych względów i na podstawie powołanych przepisów oraz na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.